

EXCELLENT ONDERWIJS IN DE PRAKTIJK

Elk kind centraal door een buitengewone zorgstructuur

'Elk kind centraal' is de basis van het onderwijs op obs de Mienskip in het Friese Buitenpost. Ongetwijfeld zal deze visie ook voor veel andere scholen het uitgangspunt zijn. Maar hoe pak je dat dagelijks aan met alle verschillen in de klas? Hoe laat ik mijn onderwijs aansluiten op wat de kinderen nodig hebben? Wie doet er mee met de instructie? Wie heeft meer begeleiding nodig? Welke kinderen hebben uitdaging nodig? Hoe ga ik om met al die niveauverschillen en verschillen in de onderwijsbehoeften? Vraagstukken waar leerkrachten in de dagelijkse praktijk mee te maken hebben en wat veel leerkrachten toch wel lastig vinden. Het differentiëren tijdens een les is een van de belangrijkste vaardigheden van een leerkracht. Oog hebben voor ieder kind en datgeen bieden wat hij/zij nodig heeft. Differentiatie is kenmerkend voor het onderwijs op de Mienskip, zelfs dusdanig dat de school sinds 2013 vanwege deze zorgstructuur het predicaat Excellent mag voeren.

TEKST ALIZA VISSER EN DICKY DOUMA FOTOGRAFIE BACKX EN ALIZA VISSER

Schoolleider **Dicky Douma**: "Op de Mienskip differentiëren wij in zeven niveaus bij de cognitieve vakken. Het werken in zeven niveaus is de praktische vertaling van onze visie: Elk kind centraal. Er wordt op zeven niveaus gedifferentieerd op

basis van de instructiebehoefte en met betrekking tot het onderwijsaanbod / de leerstof. Binnen de jaargroepen wordt elk kind ingedeeld in niveaugroepen bij rekenen, taal, lezen, spelling en begrijpend lezen. De subgroepen worden intern aangeduid met voertuigen om de ondersteuningsbehoefte en het leer-tempo aan te geven.

De basisstof in een jaargroep geeft het niveau van 'de auto' aan. Wanneer een leerling meer uitdaging aankan en verkorte instructie krijgt, dan

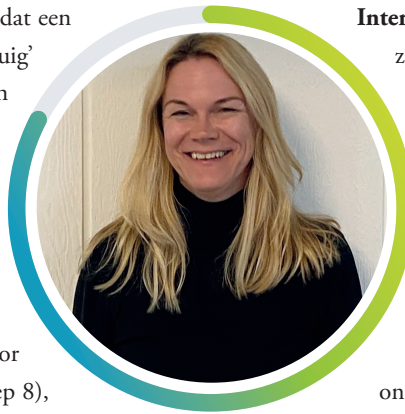
gaat de leerling op het niveau van 'de trein' werken. Kan de leerling nog meer extra stof aan? Dan gaat de leerling werken op het niveau 'vliegtuig'. Naast de extra stof werken deze leerlingen met een eigen planning en ze zijn hier ook verantwoordelijk voor. Een hoogbegaafde leerling werkt op het niveau van 'de raket'.

De leerling staat aan het roer en kan keuzes maken in wat hij wil leren. De leerkracht fungeert als coach en volgt het leerproces en stuurt bij waar nodig. Als een leerling meer uitleg en begeleiding nodig heeft, dan gaat de leerling werken op het niveau 'de scooter'. Een leerling die meer uitleg nodig heeft met een gerichte aanpak, bijvoorbeeld in de vorm van een handelingsplan, werkt op het niveau van 'de fiets'. Leerlingen met een eigen leerlijn, bijvoorbeeld een onderwijsperspectiefplan, werken

op het niveau van 'de step'. Dit alles maakt dat een leerling met rekenen op het niveau 'het vliegtuig' kan werken en met spelling op het niveau van 'de step'.

Wij stellen 'Elk kind centraal' en bieden dat wat een kind nodig heeft om zich verder te kunnen ontwikkelen. Om een doorgaande lijn te waarborgen in deze aanpak maken wij gebruik van een matrix. In de matrix staat voor elk leerjaar (dus van groep 1 tot en met groep 8), per vakgebied en per subgroep uitgewerkt, welke materialen ingezet kunnen worden. Zodoende weet elke leerkracht welke materialen je kunt gebruiken om met de kinderen extra te oefenen of om ze extra uit te dagen."

Intern begeleider Betsie de Vries: "Wij brengen de zorg in kaart met behulp van groepsplannen, groepsoverzichten en individuele handelingsplannen/groeidocumenten. Per kwartaal doorlopen we stappen van de PDCA-cyclus van Deming. De cyclus bestaat uit de fasen plan, do, check en act. Per vakgebied wordt er een groepsplan opgesteld. Op deze wijze brengen we de onderwijsbehoeften van de kinderen in kaart. Deze onderwijsbehoeften zetten wij in een groepsoverzicht. In dit overzicht noteert de leerkracht onder andere wat de stimulerende en belemmerende factoren van kinderen zijn. Kinderen kunnen vaak ook zelf goed aangeven waar zij behoefte aan hebben."

Een goede zorgstructuur is van groot belang. Want wat zijn de afspraken met betrekking tot de leerlingenzorg en hoe brengen we de zorg in kaart? Op de Mienskip wordt gewerkt volgens de principes van handelingsgericht werken. De zeven uitgangspunten (Pameijer, Van Beukering & De Lange, *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam*, 2009) zijn:

- De onderwijsbehoeften van het kind staan centraal.
- Er is sprake van afstemming, waarbij we rekening houden met de wisselwerking tussen het kind en de omgeving.
- De leerkracht doet ertoe. We stemmen af op de verschillen tussen leerlingen en maken zo het onderwijs passend.
- Positieve aspecten van kind, groep en school zijn van groot belang.
- Samenwerking tussen leerkrachten, leerlingen, ouders, intern begeleiders en externe begeleiders is noodzakelijk om een effectieve aanpak te realiseren.
- We werken doelgericht.
- We hanteren een systematische, transparante werkwijze.

Dit schooljaar meldt het team van deze Friese basisschool zich voor de vierde keer aan voor het predicaat excellente school. Een ontwikkelingsgericht traject, waarbij de excellente jury met een kritische en onderzoekende blik onze school bezoekt. Douma: "Wij vinden het als school van belang om aan dit traject deel te nemen. Wij leren onze kinderen immers om open te staan voor feedback, zodat zij zich verder kunnen ontwikkelen en dat te laten zien waar zij trots op zijn. Als dat belangrijke waarden zijn in je onderwijs, dan willen we vanzelfsprekend als school hierin hetzelfde voorbeeld geven."

Een kijkje nemen om het werken in zeven niveaus in de praktijk te zien, of vragen? Stuur een e-mail naar mienskip@roobol.frl of kijk op www.demienskip.nl.

